

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

postmottak@kd.dep.no

Vår ref.

Deres ref.

Bodø, 20. november 2020

Høringssvar om forskriftsfesting av retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling

PBL viser til at Kunnskapsdepartementet den 20. august i år åpnet høring om forskriftsfesting av retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling. Høringsfristen er av departementet satt til den 21. november 2020.

PBL oversender med dette sitt høringssvar, som er innsendt ved bruk av departementenes digitale løsning for høringsuttalelser og i tillegg oversendt elektronisk til postmottak@kd.dep.no.

Forskriften inkorporerer i innledning en rekke offentlige dokumenter som bakgrunn for ordningen. Dette fører til et usikkert rettskildegrunnlag ettersom tilskuddsordningen synes å gjøre endringer som strider mot noen av dokumentene. Forskriften endrer for eksempel fylkesmannens rolle i samarbeidsforumet. Det bør gjøres klart at forskriften går foran tidligere styringsdokumenter der det er motstrid.

De mål som er oppgitt for tilskuddsordningen er uklare og gir liten veiledning i å bestemme hvilke tiltak som skal prioriteres ved tildelinger. Tidligere har man for regional ordning lagt til grunn at ordningen skal heve de barnehagene som har lavest kompetansenivå og på den måte sikre at alle barn får et likeverdig tilbud. Dette er nå gjort til et overordnet mål og det er uklart om dette medfører en endring av vilkårene ettersom dette ikke er tatt med i målene som er oppgitt i punkt 1.1.

Det som synes å komme i stedet for en kompetanseheving for de svakeste barnehagene er «lokale behov». Det problematiske med dette er at det er ikke er mulig å prioritere ut ifra lokale behov. Det går ikke frem av retningslinjene hvordan man skal avgjøre hvem som har de største lokale behovene, og derfor skal få tilskudd til kompetansehevingstiltak.

Videre er det vanskelig å være uenige i målet om styrket kollektiv kompetanse i barnehage og skole. At det er uløselig knyttet til universitet og høyskole, er PBL kritiske til. Vår erfaring er at pengene fra de regionale kompetansemidlene kommer svært få barnehager til gode. Vi erfarer at UH-sektoren har tungroddede systemer som er dyre, og de har ikke nødvendigvis høyere kvalitet enn andre mindre forskningsbaserte kompetansemiljøer.

Vi ser også at kommunale barnehager har en større representasjon i satsingene enn de private. I statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringen å bevilge 430 millioner kroner for å øke kvaliteten i barnehagene. Om lag 200 millioner av midlene vil gå til den regionale ordningen for

kompetanseutvikling i barnehagen. I tillegg ligger det inne et forslag om 50 millioner kroner for et kompetanseløft innen spesialpedagogikk og inkluderende praksis. PBL er svært opptatt av at pengene kommer barna til gode.

PBL er usikre på om millionene i ordningen brukes på den mest hensiktsfulle måten. PBL mener det vil være en klar fordel å åpne for flere kompetansemiljøer enn UH sektoren, og at det også er helt nødvendig for å oppnå målene i tilskuddsordningen. Forskningsbaserte kompetansemiljøer med kvalitetssikrede program må få være med å konkurrere om å levere denne satsingen.

Dette vil føre til en bedre utnyttelse av midlene og et bedre tilbud til flere barnehager. Å velge ut egnede kompetansemiljøer på bakgrunn av innmeldte behov bør ligge til samarbeidsforumet sitt mandat. Etter vår mening bør derfor bestemmelsene i tilskuddsordningen endres slik at andre relevante forskningsbaserte kompetansemiljøer kan inkluderes i alle ordningene.

Tilskuddsordningen retter ikke opp svakhetene i de tidligere tilbudene som har vært gjennomført av fylkesmennene. Sett fra PBL sitt ståsted, er det største problemet at regional ordning ikke er tilpasset at private barnehager. Private barnehager har ikke har en overordnet struktur slik som kommunale barnehager har. Det er ikke mulig å velge representanter til samarbeidsforumene som faktisk representerer alle de private barnehagene i én kommune. En privat barnehageeier som velges til et samarbeidsforum kan ikke representere andre enn seg selv. Skal en barnehageeier representere flere private barnehager, må den ha mandat til det. Dermed blir det tilfeldige nettverk som tar seg av dette, uten å være representative.

For å bøte på problemet bør tilskuddsordningen åpne for at det brukes midler fra ordningen til å opprette regionale koordinatorene for de private barnehagene som inngår i ordningen. Dette synes rimelig ettersom tilskuddsordningen åpner opp for at det skal være koordinatorene i kompetanseløftet. I én enkelt kommune kan det være svært mange private eiere der det bare er én offentlig eier.

Tilskuddsordningen åpner for at PBL *kan* inviteres til de forskjellige samarbeidsfora. Dette mener vi er merkelig all den tid KS *skal* være med i alle samarbeidsforaene over hele landet. Det er urimelig at de offentlige barnehagene skal ha en bedre representasjon enn de private. På lik linje med KS skal PBL sitte i samarbeidsforaene ettersom det ikke er tilrettelagt for en samordnet lokal representasjon for de private barnehagene.

PBL er ikke mot barnehagebaserte kompetansetiltak, men definisjonen på barnehagebasert er snever. Det er en rekke gode tiltak som kan settes i verk i barnehagene som gir en nyttig kompetanseheving, men som faller utenfor den definisjonen som Utdanningsdirektoratet har formulert. Barnehagebasert kompetanseheving må alltid forankres på topp og spres ut i barnehagen med ressurspersoner til beste for alle ansatte. Dermed er det helt unaturlig og unødvendig ressurskrevende at alle ansatte skal delta i opplæringstilbudet i ordningen.

Det er positivt at det kan opprettes flere samarbeidsfora i fylkene. Etter vårt syn er det ønskelig at barnehagene fortsatt har egne samarbeidsfora ettersom det ellers er en fare for en sammenblanding av ordningene dekomponert og rekonstruert, som vi mener vil føre til ulemper for de private barnehagene. De offentlige eierne vil i for stor grad kunne dominere samarbeidsforaene hvis alt skal være i et forum. I tillegg vil det medføre at medlemmene i foraene vil måtte ta beslutninger på områder der de ikke har kjennskap til forholdene.

Retningslinjene fastsetter at samarbeidsforumene skal være omforente om innstillingen til fylkesmannen, men det er ikke bestemt én måte å løse situasjonen på hvis deltakerne ikke blir enige. Dette vil kunne bli en utfordring når ordningen skal gjennomføres i praksis.

Slik PBL forstår retningslinjene, er det bare eiere som kan være tilskuddsmottakere. Dette er en endring sammenlignet med dagens praksis der en del samarbeidsfora har tildelt midlene til regionale kompetansekontor. Etter PBLs syn bør det gå klarere frem at kommunene ikke er mottakere for tilskudd, men at det er barnehageeier hvor tiltaket skal gjennomføres er mottaker.

Når det gjelder pkt. 7.4, vil vi påpeke at tildelingskriteriene er så uklare at det vil være svært vanskelig for Statsforvalterne å fatte vedtak om avslag. Klageadgangen er også illusorisk så lenge tildelingskriteriene er uklare og den enkelte eier ikke kan klage. Den eneste mulighet til å klage er gitt til samarbeidsforumet som kan klage på avvist innstilling. Den enkelte behovsmelder er derfor avhengig av at samarbeidsforumet klager, men samarbeidsforum kan bare bestemme noe dersom man er omforent om en beslutning. Det er ikke gitt at forumet blir enige om å klage for den som får sitt tiltak avvist. Ordningen behandler rettigheter og plikter til eiere, men gir ikke klageadgang til disse.

PBL er positive til at det fortsatt kan brukes inntil 30 prosent av midlene til annen utdanning av personell som ikke er barnehagebasert.

PBL mener det er problematisk med det sterke fokuset på lokale behov fordi dette i verste fall kan utelukke de store nasjonale satsingene. Her brukes det mye ressurser på å definere lokale behov som kanskje ikke finnes, når vi vet at de nasjonale satsingene bunner i forskningsbasert kunnskap om behovene i barnehagene.

Med vennlig hilsen
PBL